

ПОСІБНИК З ПІДГОТОВКИ АНАЛІЗУ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ (АРВ) ДЛЯ УКРАЇНИ

Київ - 2006р.

ПОДЯКИ

Ця публікація була видана завдяки підтримці Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Контракту No. 121-C-00-00-00831-00.

Посібник з підготовки аналізу регуляторного впливу для України було розроблено групою міжнародних експертів з компанії DAI Europe за сприяння фахівців Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва.

DAI Europe, європейська компанія з офісом у Лондоні, яка вже протягом 20 років забезпечує інноваційні рішення проблем, пов'язаних з міжнародним розвитком та економікою перехідного періоду для міжнародних організацій-донорів, урядів різних країн, підприємствам, банкам та фінансовим установам.

**ПОСІБНИК
З ПІДГОТОВКИ
АНАЛІЗУ РЕГУЛЯТОРНОГО
ВПЛИВУ (АРВ)
ДЛЯ УКРАЇНИ**

ЗМІСТ

ВСТУП	1
Стислий огляд посібника та цільової аудиторії	1
РОЗДІЛ ПЕРШИЙ– ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ АНАЛІЗУ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ В УКРАЇНІ	2
Що таке аналіз регуляторного впливу?	3
Які регуляторні акти повинні супроводжуватися аналізом регуляторного впливу?	4
Якою є процедура підготовки аналізу регуляторного впливу в Україні?	5
Процес підготовки аналізу регуляторного впливу в Україні	6
РОЗДІЛ ДРУГИЙ– ПІДГОТОВКА АНАЛІЗУ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ	7
Початок підготовки	7
АРВ як засіб планування	7
Деякі важливі аспекти при підготовці АРВ	8
Шаблон АРВ	9
Підготовка АРВ	10
Назва аналізу регуляторного впливу	10
Визначення мети	10
Визначення проблеми	11
Визначення альтернативних підходів	14
Оцінка альтернатив – аналіз впливу	16
Залучення зацікавлених сторін	19
Впровадження та відповідність	20
Моніторинг і оцінка відстеження результативності	21
ВИСНОВКИ	24
ДОДАТОК	
Інформація про реквізити представництв Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі	27

ВСТУП

СТИСЛИЙ ОГЛЯД ПОСІБНИКА ТА ЦІЛЬОВОЇ АУДИТОРІЇ

Цей посібник розроблено для тих, чия робота передбачає прийняття регуляторних рішень і підготовку регуляторних актів.

Мета посібника - підвищити ефективність регулювання та якість регуляторних актів через підготовку аналізу регуляторного впливу (АРВ). АРВ покликаний допомогти в оцінці впливу та наслідків регуляторних актів для суспільних груп та окремих осіб, зокрема представників приватного сектору.

За умови використання послідовної методики при складанні АРВ та ґрунтовного вивчення його змісту, всі зацікавлені сторони матимуть змогу брати участь у визначенні та розробці найефективнішої політики, прийнятті більш обґрунтованих і збалансованих рішень, що, в свою чергу, забезпечить позитивний вплив регуляторних актів. Аналіз регуляторного впливу – це найкоротший шлях до *Якісних Регуляторних Актів* в Україні.

У посібнику роз'яснюються вимоги до підготовки аналізу регуляторного впливу, передбачені українським законодавством, а також детально описується, як саме розробляти АРВ. У посібнику також міститься визначення терміну «регуляторний акт» згідно до законодавства України.

Посібник розроблено для використання усіма, хто розробляє, кого стосуються

або на кого впливають прийняті регуляторні акти.

До посібника увійшли такі розділи:

Розділ перший: Вимоги до написання Аналізу регуляторного впливу в Україні

Цей розділ пояснює зміст аналізу регуляторного впливу та обґрунтування для розробки такого аналізу згідно з українським законодавством.

Розділ другий: Підготовка Аналізу Регуляторного Впливу

Цей розділ пояснює, як має бути складений стандартний АРВ та описує вимоги до кожного з розділів АРВ. Тут також містяться рекомендації щодо підготовки кожного з розділів АРВ.

Розділ третій: Рекомендації для підготовки АРВ в Україні

Цей розділ містить рекомендації спрямовані на удосконалення процедури підготовки аналізу регуляторного впливу в Україні.

Ми зацікавлені у детальному обговоренні запропонованих рекомендацій з користувачами цього посібника. Впровадження запропонованих рекомендацій без змін та у запропоновані терміни не є обов'язковим.

Розділ перший – ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ АНАЛІЗУ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ В УКРАЇНІ

Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» пропонує таке тлумачення терміну «Державна

регуляторна політика у сфері господарської діяльності» у Статті 1. Визначення термінів:

Державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності (далі - державна регуляторна політика) – напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності, що здійснюється в межах, у порядку та у спосіб, що встановлені Конституцією (254к/96-ВР) та законами України;

Таблиця 1.

Визначення регуляторної політики називає причину та обґрунтовує необхідність підготовки аналізу регуляторного впливу в Україні.

Принципи державної регуляторної політики в Україні наведені нижче. Ці принципи повинні бути покладені в основу аналізу регуляторного впливу.

Стаття 4. Принципи державної регуляторної політики:

Доцільність - обґрунтована необхідність державного регулювання господарських відносин з метою вирішення існуючої проблеми;

Адекватність - відповідність форм та рівня державного регулювання господарських відносин потребі у вирішенні існуючої проблеми та ринковим вимогам з урахуванням усіх прийнятних альтернатив;

Ефективність - забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів суб'єктів господарювання, громадян та держави;

Збалансованість - забезпечення у регуляторній діяльності балансу інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави;

Передбачуваність – послідовність регуляторної діяльності, відповідність її цілям державної політики, а також планам з підготовки проектів регуляторних актів, що дозволяє суб'єктам господарювання здійснювати планування їхньої діяльності;

Прозорість та врахування громадської думки - відкритість для фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань дій регуляторних органів на всіх етапах їх регуляторної діяльності, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій, наданих у встановленому законом порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, обов'язковість і своєчасність доведення прийнятих регуляторних актів до відома фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності.

Таблиця 2.

Існують такі засади впровадження державної регуляторної політики:

Стаття 5. Забезпечення здійснення державної регуляторної політики

Забезпечення здійснення державної регуляторної політики включає:

- Встановлення єдиного підходу до підготовки аналізу регуляторного впливу та до здійснення відстежень результативності регуляторних актів;
- Підготовку аналізу регуляторного впливу;
- Планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів;
- Оприлюднення проектів регуляторних актів з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, а також відкриті обговорення за участю представників громадськості питань, пов'язаних з регуляторною діяльністю;
- Відстеження результативності регуляторних актів;
- Перегляд регуляторних актів;
- Систематизацію регуляторних актів;
- Недопущення прийняття регуляторних актів, які є непослідовними або не узгоджуються чи дублюють діючі регуляторні акти;
- Викладення положень регуляторного акта у спосіб, який є доступним та однозначним для розуміння особами, які повинні впроваджувати або виконувати вимоги цього регуляторного акта;
- Оприлюднення інформації про здійснення регуляторної діяльності.

Таблиця 3.

Методику проведення аналізу регуляторного впливу в Україні було затверджено постановою Кабінету

Міністрів України від 11 березня 2004 року № 308.

ЩО ТАКЕ АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ?

Аналіз регуляторного впливу відповідає вимогам законодавства до підготовки, обґрунтування та прийняття регуляторного акта, як визначено нижче:

Аналіз регуляторного впливу - документ, який містить обґрунтування необхідності державного регулювання шляхом прийняття регуляторного акта, аналіз впливу, який справлятиме регуляторний акт на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави, а також обґрунтування відповідності проекту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики.

Таблиця 4.

АРВ є інструментом впровадження державної регуляторної політики та відповідає більшості вимог, викладених у Статті 4. Закону (див. таблицю 3

вище). АРВ є структурованою та стандартизованою формою для підготовки аналізу регуляторного впливу, на який міститься посилання

вище. Така форма стане у нагоді розробникам регуляторних актів. АРВ – це систематична та логічна основа, яка служить для оцінки регуляторного впливу на проблему, що потребує вирішення. АРВ допомагає обрати найефективніше рішення з огляду на аналіз доходів і витрат, який допомагає оцінити відповідність прийнятого

рішення принципам державної регуляторної політики. (Таблиця 2 вище відповідно до Статті 4). АРВ також надає змогу зацікавленим особам краще зрозуміти підстави для державного регулювання, подати пропозиції щодо підвищення ефективності регуляторного акта.

ЯКІ РЕГУЛЯТОРНІ АКТИ ПОВИННІ СУПРОВОДЖУВАТИСЯ АРВ?

Державна регуляторна політика має на меті приведення всіх регуляторних актів у відповідність з такими принципами:

- **Доцільність**
- **Адекватність**
- **Ефективність**

- **Збалансованість**
- **Передбачуваність**
- **Прозорість та врахування громадської думки**

(див. Таблицю 2 вище у відповідності до Статті 4).

Регуляторна діяльність - діяльність, спрямована на підготовку, прийняття, відстеження результативності та перегляд регуляторних актів, яка здійснюється регуляторними органами, фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, територіальними громадами в межах, у порядку та у спосіб, що встановлені Конституцією України (254к/96-ВР), цим Законом та іншими нормативно-правовими актами;

Таблиця 5.

Всі регуляторні акти повинні супроводжуватися АРВ. Закон

пропонує таке визначення терміну «регуляторний акт»:

Регуляторний акт - це:

- прийнятий уповноваженим регуляторним органом нормативно-правовий акт, який або окремі положення якого спрямовані на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання;

- прийнятий уповноваженим регуляторним органом інший офіційний письмовий документ, який встановлює, змінює чи скасовує норми права, застосовується неодноразово та щодо невизначеного кола осіб і який або окремі положення якого спрямовані на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, незалежно від того, чи вважається цей документ відповідно до закону, що регулює відносини у певній сфері, нормативно-правовим актом;

Таблиця 6.

Попередньо до винесення на публічне обговорення кожен регуляторний акт повинен супроводжуватися аналізом

регуляторного впливу. Всі проекти регуляторних актів повинні виноситися на публічні обговорення.

ЯКОЮ Є ПРОЦЕДУРА ПІДГОТОВКИ АНАЛІЗУ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ В УКРАЇНІ?

Хто готує АРВ?

Розробник проекту регуляторного акта готує аналіз регуляторного впливу.

Права громадян, суб'єктів господарювання, їх об'єднань, наукових установ та консультативно-дорадчих органів у здійсненні державної регуляторної політики

Кожен з вищезгаданих має право:

- Подавати до регуляторних органів пропозиції про необхідність підготовки проектів регуляторних актів, а також про необхідність їх перегляду;
- У випадках, передбачених законодавством, брати участь у розробці проектів регуляторних актів;
- Подавати зауваження та пропозиції щодо оприлюднених проектів регуляторних актів, брати участь у відкритих обговореннях питань, пов'язаних з регуляторною діяльністю;
- Бути залученими регуляторними органами до підготовки аналізів регуляторного впливу, експертних висновків щодо регуляторного впливу та виконання заходів з відстеження результативності регуляторних актів;
- Самостійно готувати аналіз регуляторного впливу проектів регуляторних актів, розроблених регуляторними органами, відстежувати результативність регуляторних актів, подавати за наслідками цієї діяльності зауваження та пропозиції регуляторним органам або органам, які відповідно до цього Закону на підставі аналізу звітів про відстеження результативності регуляторних актів приймають рішення про необхідність їх перегляду;
- Одержувати від регуляторних органів у відповідь на звернення, подані у встановленому законом порядку, інформацію щодо їх регуляторної діяльності.

Таблиця 7.

Вирішення конфліктів щодо змісту аналізу регуляторного впливу

Всі зацікавлені сторони та громадськість мають право опротестувати зміст аналізу регуляторного впливу та проект

регуляторного акта. Регуляторний акт може бути не схвалений до прийняття у разі виникнення деяких обставин, передбачених цим Законом.

Яку роль відіграє Держпідприємництва?

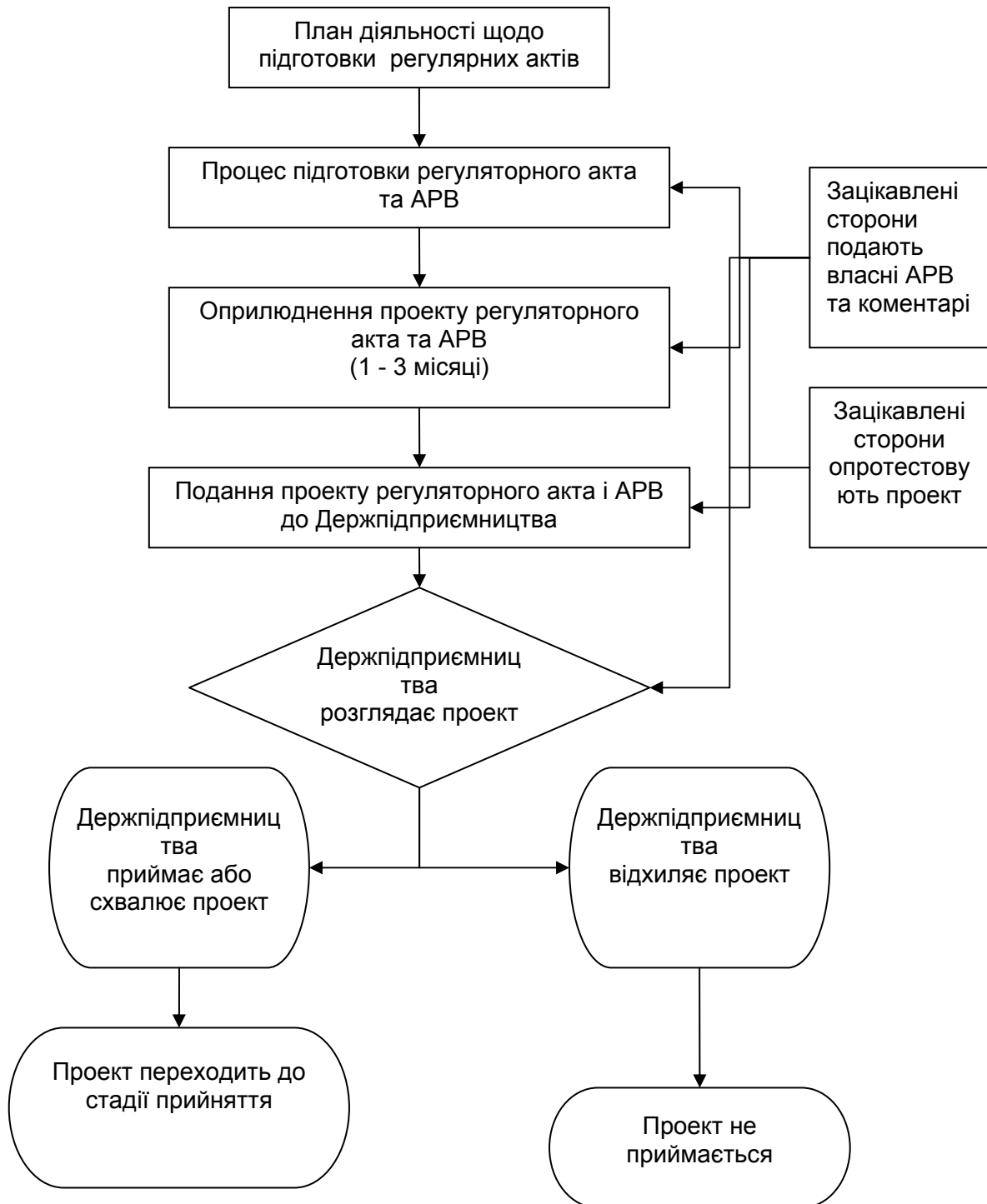
Попередньо до процедури прийняття регуляторного акта всі проекти регуляторних актів разом з АРВ офіційно подаються до Держпідприємництва.

у відповідності до Статті 4). Держпідприємництва схвалює регуляторний акт лише у випадку, якщо запропонована оцінка регуляторного впливу є задовільною.

Оцінка регуляторного акта, викладена у АРВ, вказує на рівень відповідності акта принципам державної регуляторної політики (див. Таблицю 2

В іншому випадку, Держпідприємництва відхиляє проект регуляторного акта.

ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ АНАЛІЗУ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ В УКРАЇНІ

Розділ другий – ПІДГОТОВКА АРВ

ПОЧАТОК ПІДГОТОВКИ

За Законом, регуляторні органи затверджують плани діяльності з підготовки ними проектів регуляторних актів на наступний календарний рік не пізніше 15 грудня поточного року, якщо інше не передбачено законом. (*«Засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»*, Стаття 7).

Аналіз регуляторного впливу (далі – АРВ) доцільно використовувати при

розробці проекту регуляторного акта, що, в свою чергу, допомагає регуляторним органам планувати їх діяльність з підготовки проектів регуляторних актів. Шаблон АРВ (див. пункт 2.1.2 нижче) доцільно використати для визначення мети підготовки регуляторного акта, часу його підготовки, розробників проекту регуляторного акта, а також цільової аудиторії для оприлюднення та проведення консультацій і обговорень.

АРВ ЯК ЗАСІБ ПЛАНУВАННЯ

АРВ – це документ, який розвивається паралельно з розробкою регуляторного акта. Таким чином, початковий варіант АРВ є попереднім планом, який визначає необхідну інформацію та відомості, а також вказує, як її знайти.

З часом АРВ деталізується. Отже, АРВ є важливим інструментом для планування розробки проектів регуляторних актів та удосконалення аналізу регуляторного впливу.

Найкращий світовий досвід:

Починайте роботу з підготовки АРВ одночасно з початком розробки регуляторного акта!

Нижче наведено перелік деяких питань, на які варто звернути увагу та

висвітлити в АРВ:

- Яка мета розробки регуляторного акта? На який кінцевий результат він зорієнтований?
- Вирішення якої проблеми вимагає регуляторного втручання?
- На яких зацікавлених осіб розповсюджується проблема ?
- Які очікування мають зацікавлені особи?
- Які існують перешкоди для задоволення очікувань зацікавлених осіб?
- Якими є наші припущення?
- Яка інформація/факти підтверджують наші припущення?
- Якої інформації/фактів нам бракує? Яким чином можна знайти таку інформацію/факти?
- Кого необхідно залучити до розробки проекту регуляторного акта?
- Яким може бути внесок третіх осіб у підготовку проекту регуляторного акта?
- Яким чином буде оцінюватися успішність проекту регуляторного акта?
- Як ми оцінюємо фактори ризику, які можуть завадити успішній розробці проекту регуляторного акта?

Таблиця 8.

ДЕЯКІ ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ АРВ

Основною складовою підготовки АРВ є забезпечення діалогу та проведення консультацій із зацікавленими сторонами і тими, хто відчуватиме на собі вплив регуляторного акта. Такий підхід допоможе передбачити справжні наслідки прийняття регуляторного акта і уникнути небажаних наслідків, вчасно попередити потенційну проблему ще до прийняття регуляторного акта, коли її легко вирішити, ніж після його прийняття, коли внесення змін та доповнень значно ускладнюється. Неофіційні консультації варто розпочати до оприлюднення проекту регуляторного акта, що допоможе ефективно перевірити припущення та виявити проблеми, які можна вирішити на ранніх стадіях, коли їх розв'язання є набагато ефективнішим.

Консультації з зацікавленими сторонами на ранніх стадіях допоможуть у якнайшвидшому прийнятті регуляторного акта, адже зацікавленим сторонам буде відомо про очікувані наслідки та вплив регуляторного акта заздалегідь. Також, цільова аудиторія з більшим ентузіазмом сприйматиме новий регуляторний акт, якщо вона відчує, що на неї не тиснули, а надали можливість впливати на процес розробки проекту акта.

Проведення таких консультацій допоможе визначити сфери регуляторної діяльності, підпорядковані іншим урядовим організаціям, які, можливо, розробили подібні регуляторні акти. Таким чином

можна уникнути дублювання в роботі міністерств, а також попередити прийняття непотрібних регуляторних актів або регуляторного переобтяження суб'єктів підприємницької діяльності, як передбачено в Законі (див. 1.1 вище). Чим складніше регуляторне середовище, тим менше шансів, що зацікавлені особи виконуватимуть вимоги регуляторних актів. Спрощене регуляторне середовище надає переваги як регуляторним органам, так і суб'єктам регулювання.

Плануючи роботу з підготовки АРВ та відповідні часові затрати, важливо зважати, що ступінь деталізованості АРВ повинен відповідати регуляторному впливу акта. Іншими словами, якщо регуляторний вплив окремого акта незначний, то АРВ такого акта може бути менш детальним. Однак, факт настання регуляторних наслідків (значних чи менш значних) повинен чітко прописуватися у АРВ. Саме очікувані регуляторні наслідки стануть підтвердженням необхідності прийняття регуляторного акта для Держпідприємництва, з яким погоджується відповідний проект. З іншого боку, це переконає зацікавлених осіб у тому, що вплив регуляторного акта оцінювався та розраховувався використовуючи передбачені законодавством процедури. Зацікавлені особи швидше сприймуть та впровадять регуляторний акт.

Світовий досвід:

- Проводьте консультації з зацікавленими особами до оприлюднення регуляторного акта і АРВ з метою покращення якості акта і залучення до роботи суб'єктів регулювання. При підготовці АРВ є можливість проводити консультації на ранніх стадіях роботи використовуючи шаблон АРВ.
- Якомога раніше проводьте консультації з іншими регуляторними органами з метою визначення тих сфер господарської діяльності, де існує можливість спростити або зменшити державне регулювання та уникнення дублювання.

- Ступінь деталізованості АРВ повинен відповідати масштабу регуляторного впливу акта.

Таблиця 9.

ШАБЛОН АРВ

Шаблон АРВ		
	Розділ АРВ	Зміст розділу
1	Назва АРВ	Включити назву регуляторного акта
2	Визначення мети	Вказати бажаний вплив регуляторного акта. Вказати мету державного регулювання.
3	Визначення проблеми	Визначити та проаналізувати проблему. Оцінити важливість проблеми. Обґрунтувати причини, через які ця проблема не може бути вирішена за допомогою ринкових інструментів і потребує державного регулювання. Обґрунтувати причини, через які ця проблема не може бути вирішена шляхом використання вже існуючих регуляторних актів або змін та доповнень до них.
4	Визначити альтернативні підходи	Назвати всі прийнятні альтернативні методи для досягнення поставленої мети, включаючи ті, які не передбачають прямого державного регулювання.
5	Оцінка альтернатив – Аналіз впливу	Оцінити ефективність всіх прийнятних альтернативних методів для досягнення поставленої мети, включаючи ті, які не передбачають прямого державного регулювання . Визначити бажані наслідки дії регуляторного акта, що пропонується, включаючи кошторис передбачуваних витрат, а також переваги для суб'єктів господарювання, громадян, та держави після прийняття регуляторного акта.
6	Залучення зацікавлених осіб	Заявити про методи проведення консультацій та оприлюднення, які використовуються при розробці АРВ. Документувати коментарі, позитивні та критичні, прийняття запропонованого регуляторного акта і будь-які пов'язані з прийняттям та розробкою акта документи. Заявити, як оброблюються відгуки від зацікавлених осіб щодо регуляторного акта і АРВ.
7	Впровадження та відповідність	Обґрунтувати період дії регуляторного акта. Оцінити можливості встановлення та виконання вимог регуляторного акта в залежності від ресурсів регуляторного органу чи державної установи, органів місцевого самоврядування, окремих громадян та юридичних осіб, які мають встановити та виконати такі вимоги. Оцінити ризик з боку зовнішніх факторів щодо ефективності запропонованого регуляторного акта.
8	Моніторинг та оцінка	Визначити критерії ефективності регуляторного акта. Визначити заходи, які необхідні для відстеження ефективності регуляторного акта у разі його прийняття.

9	Висновки та рекомендації	<p>Подати аргументи на підтвердження переваг обраного для досягнення поставленої мети методу.</p> <p>Описати механізми та заходи, які забезпечать вирішення проблеми у разі прийняття регуляторного акта.</p> <p>Обґрунтувати можливості досягнення поставлених цілей у разі прийняття регуляторного акта.</p> <p>Аргументувати і довести, що досягнення поставленої мети шляхом впровадження запропонованого регуляторного акта є найдешевшим для суб'єктів господарювання, громадян та держави.</p> <p>Аргументувати і довести, що переваги, які планується отримати за умов виконання запропонованого регуляторного акта покривають відповідні витрати, у разі, коли витрати та/або переваги не можна виразити у грошовому еквіваленті.</p>
---	---------------------------------	--

ПІДГОТОВКА АРВ

Назва аналізу регуляторного впливу

1	ВКЛЮЧИТИ НАЗВУ РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА.
---	------------------------------------

АРВ повинен містити чітку назву проекту регуляторного акта. Важливо забезпечити послідовність у назвах проекту регуляторного акта і АРВ, адже часто у пресі і серед громадян можна почути різні назви одного й того ж документу. Назва повинна відповідати змістові проекту регуляторного акта.

Визначення мети

2	ВКАЗАТИ БАЖАНИЙ ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА. ВКАЗАТИ МЕТУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ.
---	---

Чітко визначити мету та цілі державного регулювання. Важливо пояснити, якою є кінцева мета – який результат планується досягти? Якщо можливо, доцільно обрати такий об'єкт регулювання, який можна оцінити, адже це спростить оцінку результативності регулювання.

Уникайте довгих описових фраз при формулюванні цілей. Узагальнення ускладнює осмислення та оцінку результату. Однак, не варто формулювати цілі надто вузько, адже такий підхід обмежує кількість можливих альтернатив. Формулювання цілей не повинно містити плану дій по їх досягненню, такий підхід не дає

можливостей для об'єктивного розгляду та оцінки всіх можливих альтернатив. Також при формулюванні цілей варто уникати заяв про переваги певного плану дій, адже цим ми наголошуємо, що саме такий план дій необхідно прийняти не аналізуючи його можливих наслідків, або наслідків альтернативних підходів.

Визначення мети – найважливіша частина АРВ. Якщо мету визначено неправильно, не уникнути ускладнень з підготовкою АРВ і самого проекту регуляторного акта. Нижче наведено приклади вдалого і невдалого визначення мети:

Вдалий	Невдалий
<p>Знизити рівень серцевих захворювань серед дорослих на 10% протягом наступних 5 років.</p> <p>Підвищити продуктивність с/г сектору в Україні на 10% до 2020 року.</p> <p>Попередити нещасні випадки на виробництві, зокрема у вугільній промисловості, спричинені деякими небезпечними металами.</p> <p>Внести зміни та доповнення до Державного компенсаційного плану з тим щоб: Скерувати компенсаційні кошти на задоволення потреб найбільш незахищених груп населення, які не можуть сплатити за страхування з власних коштів. Встановити чіткі обмеження дії Державного компенсаційного плану та приватних страхових полісів, таким чином, щоб заохотити фінансові ринки розробити систему послуг для задоволення потреб тих, на кого не розповсюджується допомога за Державним компенсаційним планом.</p>	<p>Покращити здоров'я нації.</p> <p>Забезпечити державні субсидії для с/г сектору з метою збільшення продуктивності галузі на 10% до 2020 року.</p> <p>Заборонити використання небезпечних металів у вугільній промисловості.</p> <p>Гармонізувати певні нормативно-правові акти з метою удосконалення Державного компенсаційного плану, для зручності державних установ та страхових компаній, чітко визначити випадки при настанні яких надається державна компенсація таким чином, щоб держава ефективніше використовувала компенсаційні кошти, а ринки страхування могли надавати послуги, що не підлягають державній компенсації. Це дозволить зміцнити ринки страхування і захистити тих, хто потребує державної допомоги.</p>

Визначення проблеми

3	<p>ВИЗНАЧИТИ ТА ПРОАНАЛІЗУВАТИ ПРОБЛЕМУ. ОЦІНИТИ ВАЖЛИВІСТЬ ПРОБЛЕМИ. ОБҐРУНТУВАТИ ПРИЧИНИ, ЧЕРЕЗ ЯКІ ЦЯ ПРОБЛЕМА НЕ МОЖЕ БУТИ ВИРІШЕНА ЕКОНОМІЧНИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ І ПОТРЕБУЄ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ. ОБҐРУНТУВАТИ ПРИЧИНИ, ЧЕРЕЗ ЯКІ ЦЯ ПРОБЛЕМА НЕ МОЖЕ БУТИ ВИРІШЕНА ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ВЖЕ ІСНУЮЧИХ РЕГУЛЯТОРНИХ АКТІВ АБО ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ ДО НИХ.</p>
---	--

Іноді визначити проблему дуже важко. Можна швидко назвати складові проблеми, однак сформулювати саму проблему непросто. Чітко визначте, яку ключову проблему ви прагнете вирішити за допомогою державного регулювання. Варто включити до описання загальну інформацію, яка стосується проблеми, а також будь-які

інші аспекти, які варто врахувати при вирішенні проблеми.

Визначення проблеми доцільно підкріплювати доказами існування проблеми, варто також формулювати припущення. Без доказів про існування проблеми, важко переконати у тому, що заходи будуть спрямовані на вирішення саме проблемного питання,

а отже, важко з певністю вести мову про те, що бажаний результат буде досягнуто.

Нижче наведено приклади вдалого і невдалого визначення проблеми:

Вдале	Невдале
<p>- Дослідження доводить, що 90% дорослих виконують менше фізичних вправ, ніж рекомендовано для їх вікової групи. Однак, об'єми продажів фруктів, овочів та корисних для здоров'я продуктів харчування збільшилися на 25% за останні 2 роки.</p> <p><i>Чітко визначені масштаби проблеми, що допомагає визначити шляхи її розв'язання</i></p> <p>- Підвищився ризик автомобільних аварій через перевищення швидкості автомобілістами на нових автомобільних дорогах, спричинений незнанням нових положень про обмеження швидкості.</p> <p><i>У визначенні вказано причину перевищення швидкості, а тому можна встановити знаки, для інформування водіїв про обмеження швидкості або провести відповідну інформаційну кампанію.</i></p>	<p>- Громадяни споживають багато продуктів з великим вмістом солі, жирів та цукру, що призводить до погіршення стану здоров'я серед населення.</p> <p><i>Надто мало перевіреної, підтвердженої фактами інформації</i></p> <p>- Підвищився ризик автомобільних аварій через перевищення швидкості автомобілістами на нових автомобільних дорогах.</p> <p><i>Таке визначення вказує лише на одну із складових проблеми і може призвести до накладення суворіших санкцій або ув'язнення порушників.</i></p>

У цьому розділі АРВ необхідно визначити важливість та масштаби проблеми. Ваша оцінка повинна базуватися на фактах, які доводять необхідність державного регулювання для вирішення проблеми. Іншими словами проводиться *оцінка ризику*.

Також необхідно обґрунтувати, чому саме державне регулювання повинне застосовуватися для вирішення проблеми. Іноді проблему можна вирішити ефективніше не вдаючись до державного регулювання.

Насамкінець, варто описати регуляторне середовище, в якому буде діяти запропонований регуляторний акт та пояснити, чому наявні регуляторні акти, а також зміни та доповнення до них не можуть бути використані для розв'язання наявної проблеми.

Нижче наведено приклади вдалого і невдалого визначення проблеми та оцінки ризику:

Вдале	Невдале
<p>✓ Асоціація страхових компаній підрахувала, що минулого року крадіями було знято близько 10 млн. доларів США з викрадених кредитних карток. Суми крадіжок зростають щороку на 25%. Зважаючи на ситуацію, що склалася, банки зобов'язують власників кредитних карток страхувати кошти на випадок крадіжки або недобросовісних операцій. Вартість страхування 2 роки тому складала \$0.25 на день. Зараз - \$1.00 на день. За два роки вартість зросла на 300%.</p> <p>Сума банківського страхового збору не регулюється законодавством, а обмеження щодо того, кому видаються кредитні карти дуже незначні: утримувач кредитної картки має бути старшим 16 років. Однак закон не вимагає від компаній слідкувати за тим, щоб користувачем кредитної картки обов'язково був її власник. Асоціація банків, яка регулює банківські процедури наразі переглядає процес авторизації кредитних карток банками, а також умови, додержання яких дає змогу користувачеві розпоряджатися картковим рахунком.</p> <p>В результаті таких дій, багато хто відмовляється від кредитних карток, кількість запитів на оформлення кредитних карток зменшилася на 20%. Це істотно зменшить суму витрат громадян і може спричинити зменшення витрат споживачів на 5% вже у поточному році.</p> <p><i>Запропоноване визначення проблеми та оцінка ризиків демонструє наслідки проблеми та її масштаб. Також наводиться приклад наявних регуляторних заходів у цій сфері, і оцінюється можливість впровадження добровільних регуляторних заходів через Асоціацію банків.</i></p>	<p>✗ Спостерігається підвищення рівня шахрайських дій з кредитними картками з боку споживачів. Банки підвищують вартість страхування внесків для власників кредитних карток.</p> <p>Сфера страхування кредитних рахунків не регулюється.</p> <p>В результаті минулого місяця незначним чином зменшився обсяг роздрібної торгівлі.</p> <p><i>Запропоноване визначення проблеми та оцінка ризиків недостатньо деталізоване та не підкріплене фактами. Таке визначення призводить до думки, що єдиним вирішенням проблеми є державне регулювання страхування кредитних рахунків.</i></p>

Визначення альтернативних підходів

4	НАЗВАТИ ВСІ ПРИЙНЯТНІ АЛЬТЕРНАТИВНІ МЕТОДИ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ПОСТАВЛЕНОЇ МЕТИ, ВКЛЮЧАЮЧИ ТІ, ЯКІ НЕ ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ПРЯМОГО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ.
---	---

Вище йшлося про важливість чітко формулювати мету і проблему, спираючись на факти. Це запорука успішного пошуку альтернатив. Часто законодавче регулювання вважається найприйнятнішим варіантом вирішення проблеми, однак, такий підхід не завжди є найефективнішим. Варто розглядати і обмірковувати якомога більше альтернатив.

Нижче запропоновано декілька альтернатив до розгляду, які можна використати в процесі пошуку найліпшої. Важливо! Альтернатива «Невтручання» повинна розглядатися та включатися до кожного АРВ, як відправна точка для порівняння альтернатив.

1) Невтручання

Випадок, коли не вживається жодних заходів для вирішення проблеми. Такий підхід відслідковує розвиток наявної проблеми та допоможе оцінити результати застосування інших альтернативних підходів. Іноді невтручання ефективніше, ніж застосування заходів, і саме через це, підхід невтручання має розглядатися у кожному АРВ. Підхід невтручання допоможе відповісти на такі запитання:

- Чи є державне регулювання дійсно необхідним? Можливо, інший орган чи механізм ефективніше вирішить проблему (наприклад, ринкові сили)?
- Чи не змінить державне регулювання ситуацію на гірше?
- Визначена проблема є постійною чи тимчасовою, яка сама зникне з плином часу?
- Чи не змістить державне втручання існуючу проблему в інший напрямок?

2) Перегляд діючих регуляторних актів

Розглядаючи альтернативи, необхідно знати про ті регуляторні акти, які вже діють. Альтернативним вирішенням проблеми може стати внесення змін та доповнень до існуючих регуляторних актів, які, можливо, діють не настільки ефективно, як повинні, однак, після внесення змін та доповнень, вони можуть стати засобом вирішення наявної проблеми та досягнення поставленої мети.

Такий аналіз покаже необхідність спрощення або скасування існуючих регуляторних актів перед прийняттям нових. Перегляд діючих регуляторних актів допоможе відповісти на такі запитання:

- Чи викликана існуюча проблема результатами попереднього державного регулювання?
- Якщо так, то які саме помилки припустили при спробі регулювання, наприклад, обсяг законодавства, що застосовується або спосіб впровадження регуляторного акта?
- Розгляньте такі можливості:
 - Спрощення регулювання
 - Вдосконалення державного втручання у певні сфери
 - Удосконалення методу впровадження
 - Підвищення обізнаності про цей регуляторний акт серед зацікавлених осіб
 - Доцільність скасування цього регуляторного акта.

3) Саморегулювання

Держава не завжди є найкращим або найефективнішим органом регулювання певного виду діяльності. Для держави процедура здійснення регулювання може бути надто дорогою, або навпаки, держава може заощадити кошти, дозволивши іншому органу проводити регулювання для досягнення поставленої мети. Наприклад: проблема нешанобливого ставлення до клієнта часто вирішується регулюванням, яке здійснюють професійні спілки шляхом розробки кодексу професійної поведінки. Розгляньте такі питання:

- Можливо, професійна спілка/асоціація добровільно домовиться розробити низку стандартів або критеріїв для саморегулювання певної галузі або сектору?
- Якщо така професійна спілка ще не створена, можливо учасники сектору/галузі захочуть створити таку спілку як альтернативу державному регулюванню?
- Якими є можливі інші переваги саморегулювання у цій галузі? (наприклад: встановлення вищих стандартів у певній сфері професійної діяльності чи галузі)?

4) Добровільне встановлення критеріїв, правил та норм

Важливо з'ясувати, чи однаково зацікавлені у позитивному результаті регулювання держава і зацікавлені особи. Якщо так, то існує можливість добровільного обговорення можливостей досягнення бажаних результатів.

Такий підхід заощаджує державні кошти, допомагає пересвідчитися у відсутності необґрунтованих перешкод для зацікавлених осіб і відкриває можливості регулювання без його закріплення у законі. Розгляньте такі питання:

- Чи можна визначити спільні для держави та приватного сектору інтереси, які можуть ініціювати добровільну співпрацю? Якщо так, чи погодяться зацікавлені особи добровільно співпрацювати?
- Чи всі зацікавлені особи братимуть участь у добровільній співпраці?
- Чи матимуть змогу всі зацікавлені особи брати участь у добровільній співпраці, включаючи представників малого бізнесу?

5) Інформаційно-освітні заходи

Часто при визначенні проблеми з'ясовується, що основна складова проблеми в необізнаності суб'єктів господарювання щодо наявних або нових регуляторних актів. Держава не обов'язково має втручатися у деякі сфери життя, наприклад, використання засобів контрацепції для попередження хвороб, що передаються статевим шляхом. Освітньо-інформативні заходи можуть забезпечити досягнення бажаного результату, або змінити ставлення до проблеми з боку громадян або зацікавлених осіб. При оцінці доцільності вживання інформаційно-освітніх заходів варто звернути увагу на такі питання:

- Чи є державне втручання дійсно необхідним для вирішення проблеми?
- Можливо, варто дозволити громадськості робити вибір самостійно?
- Таким чином, можливо роль держави у тому, щоб допомогти суспільству зробити обґрунтований вибір?

6) Економічні заходи

Економічні заходи часто стають у нагоді у спробах змінити ставлення до проблеми з боку організацій та окремих осіб.

Однак, зважаючи на необхідність ефективно використовувати державні ресурси, економічні заходи варто розробляти з особливою обережністю і

лише у сферах, в яких їх застосування є доцільним. Розгляньте такі питання:

- Чи стануть економічні заходи у нагоді для вирішення проблеми або зміни ставлення до неї?
- До економічних заходів належать: механізми ціноутворення, оподаткування та економічні обмеження.
- Чи забезпечить такий підхід додаткові переваги такі, як заохочення інновацій та зниження вартості впровадження регуляторного акта?

7) Страхування та оцінка ризиків

Держава може використовувати деякі ринки, зокрема ринок страхових послуг, для того, щоб змінити ставлення до проблеми з боку організацій та окремих осіб.

Такі засоби діють лише у кількох випадках, однак досить ефективно. Наприклад, вимога обов'язкового страхування автотранспорту.

- Чи зможе ринок страхових послуг змінити ставлення зацікавлених осіб і забезпечити добровільне страхування ризиків?

8) Тимчасові регуляторні акти

Прийняття тимчасових регуляторних актів, з чітко визначеним строком дії, може ефективно регулювати деякі сфери, втручання у роботу яких є нагальним через кризову ситуацію; або сфери, які динамічно видозмінюються, наприклад, сфера високих технологій.

Використовуючи такий засіб регулювання, необхідно чітко визначити дату припинення дії регуляторного акта, після чого його буде переглянуто або замінено новим регуляторним актом. Розгляньте такі питання:

- Чи розроблено законопроект для вирішення короткострокової проблеми?
- Чи є необхідним державне втручання для вживання негайних дій?
- Чи є у проекті регуляторного акта сумнівні моменти, наприклад науково непідтверджена інформація?
- Чи зазнає проблема змін, наприклад, з ходом розвитку технологій?
- Таким чином, чи можна визначити дату припинення дії регуляторного акту?

Оцінка альтернатив – аналіз впливу

5	<p>ОЦІНИТИ ЕФЕКТИВНІСТЬ ВСІХ ПРИЙНЯТНИХ АЛЬТЕРНАТИВНИХ МЕТОДІВ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ПОСТАВЛЕНОЇ МЕТИ, ВКЛЮЧАЮЧИ ТІ, ЯКІ НЕ ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ПРЯМОГО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ .</p> <p>ВИЗНАЧИТИ БАЖАНІ НАСЛІДКИ РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА, ЩО ПРОПОНУЄТЬСЯ, ВКЛЮЧАЮЧИ КОШТОРИС ПЕРЕДБАЧУВАНИХ ВИТРАТ, А ТАКОЖ ПЕРЕВАГИ ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ГРОМАДЯН, ТА ДЕРЖАВИ ПІСЛЯ ПРИЙНЯТТЯ РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА.</p>
---	--

Затверджена методика *аналізу регуляторного впливу та оцінки ефективності регуляторного акта* вимагає розгляду щонайменше двох можливих альтернатив вирішення проблеми при підготовці АРВ (Розділ 4). Також вимагається подавати оцінку кожного з методів і обґрунтування відмови від однієї альтернативи на

користь іншої, підсилюючи вибір аргументами та оцінкою його переваг. У цьому розділі подається оцінка альтернатив.

Необхідно пояснити наслідки кожної з альтернатив. Подається кількісне значення показників результативності впливу кожної з альтернатив, а також їх

наслідків, як позитивних так і негативних, для кожної із зацікавлених сторін:

- Держави
- Громадян
- Суб'єктів господарювання

Необхідно визначити, як розподіляться наслідки регуляторного акта серед зацікавлених осіб. Наприклад, чи може регуляторний акт мати більший вплив на один сектор, ніж на інший; або, чи може регуляторний акт мати диспропорційний вплив на частину суспільства? Розуміння того, куди буде скеровано регуляторний вплив кожної з альтернатив, допоможе прийняти найефективніше рішення. Після цього, необхідно оцінити прямий вплив на кожну групу.

Для того, щоб провести аналіз витрат і переваг, а також розрахувати прямий вплив регуляторного акта на кожну з груп, необхідно залучати таких спеціалістів як економісти і статистики. Якщо неможливо виразити аналіз витрат і переваг у числовому

еквіваленті, необхідно розрахувати цінові межі витрат, або кошторис. Таким чином аналіз витрат і переваг проводиться для кожної з альтернатив.

Якщо неможливо визначити кількісні показники ефективності регуляторного впливу, подаються якісні значення таких показників. Однак, кількісні значення є пріоритетними, і повинні надаватися завжди, коли це можливо.

Аналіз витрат і переваг має бути пропорційним обсягу впливу регуляторного акта. Таким чином, регуляторний акт, який має незначний вплив, може супроводжуватися простим аналізом витрат і переваг, який лише вказує на позитивні та негативні наслідки кожної з альтернатив. Регуляторний акт, який матиме серйозні наслідки та вплив, має супроводжуватися складнішим аналізом витрат і переваг з використанням економічних моделей.

Відповіді на нижченаведені запитання допоможуть проаналізувати альтернативи і оцінити регуляторний вплив кожної з них:

Оцінка альтернатив – аналіз впливу	Розгляньте наведені питання з метою оцінки кожної альтернативи.
Оцініть регуляторний вплив альтернативи невтручання.	Що станеться за умови невтручання? Які наслідки і вплив матиме такий підхід, і для кого?
Вкажіть групи, на які буде здійснюватися прямий вплив заходів, що передбачаються впровадження кожної з альтернатив.	Чи визначено ті зацікавлені особи, на які буде здійснюватися прямий вплив? Наскільки чисельні ці групи? Яким є обсяг впливу на ці групи? Як негативний так і позитивний вплив. Чи може регуляторний вплив стати непропорційним для окремої групи або для чутливої групи?

<p>Вкажіть прямий регуляторний вплив кожної з альтернатив.</p>	<p>Яким буде загальний регуляторний вплив (негативний та позитивний) кожної з альтернатив на кожен групу? Чи поглибить ця альтернатива загальний регуляторний вплив на окрему групу? Чи може мати місце будь-який небажаний вплив, про можливість якого повідомляють зацікавлені сторони?</p>
<p>Вивчіть потенційний ризик, який може завадити успішному впровадженню кожної з альтернатив, поясніть, чи може пом'якшення заходів зменшити відповідні ризики, або вирішити проблему диспропорційного або несправедливого розподілу регуляторного впливу на окрему групу.</p>	<p>Наскільки високим є ризик невдачі? Чи існує план подолання ризиків. Які можуть призвести до невдачі? Які ризики несе запропонований захід для окремих груп, особливо для чутливих груп, щодо успішного впровадження запропонованих заходів? Які заходи можуть мінімізувати ризик? Які ресурси необхідні для впровадження таких заходів? Якщо використання таких ресурсів є невідворотним, чи було досягнуто відповідних домовленостей щодо надання ресурсів?</p>
<p>Вкажіть ті організації, наприклад суспільні, на які буде здійснюватися регуляторний вплив запропонованими заходами.</p>	<p>На які установи буде здійснюватися регуляторний вплив? Якою мірою буде здійснюватися вплив? Наприклад, чи вимагається проведення координаційної роботи і консультацій з органами регіональної/місцевої влади?</p>
<p>Надайте аналіз витрат і переваг кожної з альтернатив. Такий аналіз має бути кількісним, однак в окремих випадках прийнятним є і якісний аналіз.</p>	<p>Якими будуть витрати і переваги для кожної з нижченаведених груп кожної з альтернатив:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Держава • Громадяни • Суб'єкти господарювання <p><i>(Пам'ятайте: необхідно брати до уваги економічні, соціальні та екологічні витрати і переваги. Кількісний кошторис є пріоритетним перед якісним. Такий аналіз враховується в процесі оцінки регуляторного впливу.)</i></p>

Залучення зацікавлених сторін

6	ЗАЯВИТИ ПРО МЕТОДИ ПРОВЕДЕННЯ КОНСУЛЬТАЦІЙ ТА ОПРИЛЮДНЕННЯ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПРИ РОЗРОБЦІ АРВ. ДОКУМЕНТУВАТИ КОМЕНТАРІ, ПОЗИТИВНІ ТА КРИТИЧНІ, ПРИЙНЯТТЯ ЗАПРОПОНОВАНОГО РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА І БУДЬ-ЯКІ ПОВ'ЯЗАНІ З ПРИЙНЯТТЯМ ТА РОЗРОБКОЮ АКТА ДОКУМЕНТИ. ЗАЯВИТИ, ЯК ОБРОБЛЮЮТЬСЯ ВІДГУКИ ВІД ЗАЦІКАВЛЕНИХ ОСІБ ЩОДО РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА І АРВ.
---	---

Про важливість проведення консультацій із зацікавленими особами йшлося у пункті 2.1.1. АРВ надає можливість проводити консультації, оприлюднювати проект регуляторного акта і відстежувати його результативність. Такий підхід показує, який розвиток пройшов проект регуляторного акта, і як в ньому відображаються рекомендації зацікавлених осіб. Таким чином забезпечується прозорість регуляторного процесу, що є одним з принципів державної регуляторної політики. (Дивіться Таблицю 2 у відповідності до Статті 4 вище).

У цьому розділі подаються коментарі, розроблені в процесі консультацій та після оприлюднення проекту регуляторного акта.

Щодо оприлюднення проекту регуляторного акта і АРВ, Законом передбачено таке:

Стаття 9. Оприлюднення проектів регуляторних актів з метою одержання зауважень і пропозицій

Кожен проект регуляторного акта оприлюднюється з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань.

Про оприлюднення проекту регуляторного акта з метою одержання зауважень і пропозицій розробник цього проекту повідомляє у спосіб, передбачений статтею 13 цього Закону.

У випадках, встановлених цим Законом, може здійснюватися повторне оприлюднення проекту регуляторного акта. Проект регуляторного акта разом із відповідним аналізом регуляторного впливу оприлюднюється у спосіб, передбачений статтею 13 цього Закону, не пізніше п'яти робочих днів з дня оприлюднення повідомлення про оприлюднення цього проекту регуляторного акта.

Повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта повинно містити:

- стислий виклад змісту проекту;
- поштову та електронну, за її наявності, адресу розробника проекту та інших органів, до яких відповідно до цього Закону або за ініціативою розробника надсилаються зауваження та пропозиції;
- інформацію про спосіб оприлюднення проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу (назва друкованого засобу масової інформації та/або адреса сторінки в мережі Інтернет, де опубліковано чи розміщено проект регуляторного акта та аналіз регуляторного впливу, або інформація про інший спосіб оприлюднення, передбачений частиною п'ятою статті 13 цього Закону);
- інформацію про строк, протягом якого приймаються зауваження та пропозиції від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань;

- інформацію про спосіб надання фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями зауважень та пропозицій.;

Строк, протягом якого від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань приймаються зауваження та пропозиції, встановлюється розробником проекту регуляторного акта і не може бути меншим ніж один місяць та більшим ніж три місяці з дня оприлюднення проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу.

Усі зауваження і пропозиції щодо проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу, одержані протягом встановленого строку, підлягають обов'язковому розгляду розробником цього проекту. За результатами цього розгляду розробник проекту регуляторного акта повністю чи частково враховує одержані зауваження і пропозиції або мотивовано їх відхиляє. Оприлюднення проекту регуляторного акта з метою одержання зауважень і пропозицій не може бути перешкодою для проведення громадських слухань та будь-яких інших форм відкритих обговорень цього проекту регуляторного акта.

Таблиця 8.

Впровадження та відповідність

7	<p>ОБҐРУНТУВАТИ ПЕРІОД ДІЇ РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА. ОЦІНИТИ МОЖЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ВИКОНАННЯ ВИМОГ РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД РЕСУРСІВ РЕГУЛЯТОРНОГО ОРГАНУ ЧИ ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ОКРЕМИХ ГРОМАДЯН ТА ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, ЯКІ МАЮТЬ ВСТАНОВИТИ ТА ВИКОНАТИ ТАКІ ВИМОГИ. ОЦІНИТИ РИЗИК З БОКУ ЗОВНІШНІХ ФАКТОРІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАПРОПОНОВАНОГО РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА.</p>
---	--

Важливо зазначити у тексті АРВ, як планується впроваджувати регуляторний акт. План впровадження має міститися у АРВ та включати:

- Процес впровадження регуляторного акта
- Орган або органи, які відповідають за впровадження регуляторного акта
- Вартість впровадження.

Об'єкти державного регулювання можна заохотити до виконання положень регуляторного акта багатьма засобами. Такі засоби варто обирати обережно, щоб не обтяжити ані регуляторний орган, ані об'єкти регулювання. Штрафи за порушення вимог регуляторного акта є не завжди ефективними. Особливо, якщо сума штрафу не відповідає наслідкам порушення. Стягнення штрафів є

неефективним, також у випадку, якщо вартість впровадження системи штрафів є надто високою.

Розгляньте нижченаведені аспекти в процесі розробки системи забезпечення додержання вимог регуляторного акта:

- Бажаний рівень виконання
- Механізми для забезпечення виконання регуляторного акта
- Орган або органи, які відповідають за виконання регуляторного акта
- Вартість забезпечення виконання та можливості/ресурси для забезпечення виконання
- Інші процедури для забезпечення виконання, які вже існують і їх доцільність щодо цього регуляторного акта.

- Чи можна спростити процедуру для забезпечення виконання регуляторного акта
 - Санкції за невиконання
 - Наскільки ефективними будуть запропоновані санкції. Для чого вони слугуватимуть: для залякування чи для ефективного виконання регуляторного акта?
 - Визначити період тривалості невиконання регуляторного акта, після якого накладаються санкції
- Такий аналіз допоможе обрати інструменти для забезпечення виконання регуляторного акта.

Моніторинг та оцінка відстеження результативності

8	ВИЗНАЧИТИ КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА. ВИЗНАЧИТИ ЗАХОДИ, ЯКІ НЕОБХІДНІ ДЛЯ ВІДСТЕЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА У РАЗІ ЙОГО ПРИЙНЯТТЯ.
---	--

Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Стаття 10' та затверджена методика аналізу регуляторного впливу та оцінки ефективності регуляторного акта містять детальне пояснення того, як відстежувати ефективність регуляторного акта. Нижче наведено обов'язкові аспекти, на які необхідно зважати в процесі розробки АРВ:

10. Прогнозоване значення показників ефективності регуляторного акта встановлюється у різні періоди часу, після того, як регуляторний акт вступив у силу. Нижченаведені показники є обов'язковими:

- Сума надходжень до державного і місцевих бюджетів та інших державних фондів, пов'язана з наслідками регуляторного акта;
- Кількість суб'єктів господарювання та/або громадян, на яких поширюється дія регуляторного акта;
- Грошові та часові витрати суб'єктів господарювання та громадян, пов'язані з виконанням положень регуляторного акта;
- Рівень обізнаності щодо основних положень регуляторного акта з боку суб'єктів господарювання та громадян.

11. Прогнозоване значення показників ефективності регуляторного акта може бути кількісним. Якщо підрахувати суму переваг та витрат неможливо, ефективність регуляторного акта подається описово.

12. Додатково до визначення заходів оцінки ефективності регуляторного акта, вказується також: час проведення базового та повторного відстежень; тип інформації, що використовується (статистична, наукова і дослідницька, опитування громадської думки); цільова група, на прикладі якої проводиться оцінка; наукові установи, які залучаються до роботи з оцінки ефективності регуляторного акта.

Таблиця 9.

У Таблиці 10 детально пояснюється, що має містити «відстеження ефективності регуляторного акта».

Така інформація включається до цього розділу АРВ. АРВ додатково містить:

Методика відстеження результативності регуляторних актів

1. Ця методика визначає вимоги до проведення оцінки результативності регуляторного впливу прийнятих регуляторних актів (надалі – «оцінка»). Вимоги цієї методики не застосовуються до регуляторних актів, прийнятих Національним Банком України.

2. Базові, повторні та періодичні відстеження результативності регуляторного впливу проводяться у періоди, визначені Статтею 10 Закону «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснюється до дня набрання чинності цим регуляторним актом або більшістю його положень з метою оцінки рівня господарських відносин, які буде регулювати цей регуляторний акт.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта здійснюється через рік з дня набрання ним чинності або більшістю його положень, але не пізніше двох років з дня набрання чинності цим актом або більшістю його положень, якщо рішенням регуляторного органу, який прийняв цей регуляторний акт, не встановлено більш ранній строк.

Значення показників результативності порівнюються зі значеннями цих показників, що були одержані при здійсненні базового відстеження.

Періодичні відстеження результативності регуляторного акта здійснюються раз на кожні три роки починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта, у тому числі і в разі, коли дію регуляторного акта, прийнятого на визначений строк, було продовжено після закінчення цього визначеного строку. Кількісні та якісні значення показників результативності регуляторного впливу порівнюються з подібними показниками повторного відстеження.

3. У ході відстеження оцінюються кількісні та якісні значення кожного з показників визначених АРВ.

4. Базове, повторне та періодичне відстеження результативності здійснюються на основі показників та інформації, визначеної у АРВ.

5. Тип інформації, яка використовується для відстеження результативності, визначається регуляторним органом, який прийняв цей регуляторний акт.

6. У разі, якщо значення показників, визначених у АРВ, не можна оцінити за допомогою статистичних або наукових досліджень, проводиться соціологічне опитування цільової групи суб'єктів, на яку розповсюджується дія регуляторного акта. Соціологічне опитування може проводитися як в письмовій, так і в усній формі (надалі – «опитування»).

7. Для кількісної та якісної оцінки показників регуляторного впливу, може використовуватися статистична інформація за певний період часу, що передував даті проведення відстеження результативності; для проведення базового відстеження, можна скористуватися інформацією за період, що передує даті набрання чинності регуляторним актом, або більшістю його положень.

8. У ході проведення опитування необхідно визначити суб'єктів господарювання, які виконуватимуть вимоги регуляторного акта (далі – «цільова група»); розробити анкети, зібрати інформацію; створити базу даних респондентів, обробити інформацію та провести аналіз.

9. Для визначення цільової групи, можна скористатися відкритими реєстрами, які ведуться регуляторними органами або іншими державними органами.

10. Кількість респондентів цільової групи для повторного відстеження результативності регуляторного впливу шляхом опитування має дорівнювати кількості респондентів базового відстеження.

11. Під час проведення повторного та періодичних відстежень, повинен використовуватися такий самий підхід, наприклад для визначення цільових груп та вибірки (частини цільової групи, обраної для участі в опитуванні за допомогою соціологічних методів з метою отримання достовірного відображення структури та основних характеристик цієї групи), який використовувався у базовому дослідженні.

У разі, якщо цільова група включає не більше 150 осіб, опитування необхідно проводити серед усіх респондентів, без формування вибірки.

12. Анкети для опитування складаються на основі кількісних та якісних значень показників результативності регуляторного впливу, визначених у АРВ.

Звіти щодо базового, повторного та періодичного відстежень готуються окремо, після впровадження вказаних заходів. Такі звіти оприлюднюються.

13. Звіти про відстеження результативності регуляторного впливу повинні містити:

Вид та назва регуляторного акта з приводу якого проводиться відстеження, дата прийняття регуляторного акта та його номер (для базового дослідження дату прийняття регуляторного акта та його номер вказувати необов'язково);

Назва / ім'я організації/особи, що проводить відстеження;

Мета регуляторного акта;

Часові рамки проведення відстеження;

Тип відстеження (базове, повторне, періодичне);

Методи отримання результатів відстеження;

Інформація та припущення, на основі яких проводиться відстеження результативності регуляторного впливу, а також метод збору інформації для оцінки показників;

Кількісні та якісні значення показників регуляторного впливу;

Оцінка результатів регуляторного акта і факт досягнення поставленої мети.

14. Звіт оцінки результативності регуляторного впливу підписується головою регуляторного органу, який прийняв регуляторний акт.

Таблиця 10. Методика аналізу регуляторного впливу та оцінки ефективності регуляторного акта.

ВИСНОВКИ

9	<p>ПОДАТИ АРГУМЕНТИ НА ПІДТВЕРДЖЕННЯ ПЕРЕВАГ ОБРАНОГО ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ПОСТАВЛЕНОЇ МЕТИ МЕТОДУ. ОПИСАТИ МЕХАНІЗМИ ТА ЗАХОДИ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧАТЬ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ У РАЗІ ПРИЙНЯТТЯ РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА. ОБҐРУНТУВАТИ МОЖЛИВОСТІ ДОСЯГНЕННЯ ПОСТАВЛЕНИХ ЦІЛЕЙ У РАЗІ ПРИЙНЯТТЯ РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА. АРГУМЕНТУВАТИ І ДОВЕСТИ, ЩО ДОСЯГНЕННЯ ПОСТАВЛЕНОЇ МЕТИ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАПРОПОНОВАНОГО РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА Є НАЙДЕШЕВШИМ ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ГРОМАДЯН ТА ДЕРЖАВИ. АРГУМЕНТУВАТИ І ДОВЕСТИ, ЩО ПЕРЕВАГИ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ ОТРИМАТИ ЗА УМОВ ВИКОНАННЯ ЗАПРОПОНОВАНОГО РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА ПОКРИВАЮТЬ ВІДПОВІДНІ ВИТРАТИ, У РАЗІ, КОЛИ ВИТРАТИ ТА/АБО ПЕРЕВАГИ НЕ МОЖНА ВИРАЗИТИ У ГРОШОВОМУ ЕКВІВАЛЕНТІ.</p>
---	--

У цьому розділі АРВ подається чітке пояснення того, чому обрана альтернатива подається до прийняття.

Розділ має містити висновки та обґрунтування щодо рекомендованого регуляторного акта, а також регуляторний вплив обраної альтернативи.

Необхідно довести, що обрана альтернатива зможе досягти

поставлених цілей та вирішити наявну проблему.

Необхідно скласти порівняльну таблицю регуляторного впливу кожної з альтернатив, що допоможе довести ефективність та доцільність запропонованого регуляторного акта.

Нижче наведено приклад порівняльної таблиці:

Альтернатива	Витрати	Переваги	Пропорційність розподілу впливу	Загальний вплив
Альтернатива 1 – невтручання	\$6млн витратить держава, знизивши податки для суб'єктів господарювання. \$12млн витратять суб'єкти господарювання через неотриманні прибутки і банкрутства. Зменшення обсягу надання послуг для громадян	Відсутні майбутні витрати для держави.	Диспропорційний розподіл регуляторного впливу на суб'єктів господарювання та жителів сільської місцевості.	Загальна вартість \$18 млн., з яких \$12, млн витратять суб'єкти господарювання. Диспропорційний розподіл регуляторного впливу на суб'єктів господарювання та жителів сільської місцевості.
Альтернатива 2 –	\$0.5 – 1млн витратить держава на спрощення законодавства і процедур. \$5 млн. витратять суб'єкти господарювання на проходження реєстраційної процедури. Зменшення обсягу надання послуг для громадян.	\$2-3.5 млн. податків до бюджету. \$2 млн. суб'єктам господарювання за умов продовження роботи.	Диспропорційний розподіл регуляторного впливу на суб'єктів господарювання та жителів сільської місцевості, зокрема малого та середнього бізнесу на суму \$5млн.	Загальна вартість \$0.5 – 1.5 млн. Вартість для суб'єктів господарювання та жителів сільської місцевості, зокрема малого та середнього бізнесу \$5 млн.

Альтернатива 3 –	\$0.4 млн. витратить держава на освітні заходи. Близько \$2 млн. витратять суб'єкти господарювання на ознайомлення з освітньою програмою.	До \$6 млн. на користь держави через збір податків. Від \$10-12 млн. для суб'єктів господарювання за умов продовження роботи. Надання послуг громадянам.	Диспропорційний розподіл регуляторного впливу на малий та середній бізнес, витрати на ознайомлення з освітньою кампанією - \$0.5 млн.	Переваги \$13.6 млн. – 15.6 млн. Витрати для середнього та малого бізнесу - \$0.5 млн. .
------------------	---	--	---	--

Нарешті, кожен АРВ підписується керівником міністерства або регуляторного органу, який розробляв

регуляторний акт до моменту його оприлюднення.

ДОДАТОК

**Інформація
про реквізити представництв Державного комітету України з питань
регуляторної політики та підприємництва в АР Крим, областях, містах Києві
та Севастополі**

№ з/п	Представництво	ПІБ	Посада	Код, телефон, поштова адреса
1	АР Крим	<u>Пилунський</u> <u>Леонід</u> <u>Петрович</u> Осипенко Дмитро Миколайович	<u>Голова</u> Заступник	(0652) т/ф. 544-351, т.254-478 вул. Київська, 81, кім. 103-105, м. Сімферополь, інд. 95034
2	Вінницьке	<u>Гота Андрій</u> <u>Олегович</u> Зільберт Євгеній Михайлович	<u>Голова</u> Заступник	(0432) т/ф. 66-12-91, 66-33-77, 66-04-56, 66-03-72 Хмельницьке шосе-7, кім. 024-025, м. Вінниця, інд. 21036
3	Волинське	<u>Білецька</u> <u>Валентина</u> <u>Василівна</u> Марчук Володимир Михайлович	<u>Голова</u> Заступник	(03322) т/ф. 4-20-77, 77-06-36 вул. Словацького, 30, м. Луцьк, інд. 43025
4	Дніпропетровське	<u>Чайка Олена</u> <u>Дмитрівна</u> Колосова Тетяна Олегівна	<u>Голова</u> Заступник	(056) т/ф 744-01-30, т.744-65-98, 744-03-48, 744-59-92 пр. Кірова, 2, м. Дніпропетровськ, інд. 49004
5	Донецьке	Горлов Олександр Андрійович	Голова	(062) т/ф 337-73-57, т.337-87-11, 337-66-29, т.337-84-61 пр-т Миру, 10, м. Донецьк, інд. 83015
6	Житомирське	<u>Ярошенко</u> <u>Анатолій</u> <u>Григорович</u> Поліщук Володимир Дмитрович	<u>Голова</u> Заступник	(0412) т/ф 373-435 т. 418-116, 374-099, Майдан Рад, 12, м. Житомир, інд. 10014

7	Закарпатське	Турянчик Роман Васильович	Голова	(0312) т. 61-66-51, (0312) т/ф. 61-75-24 площа Народна, 4, кім. 297, м. Ужгород, інд. 88008
8	Запорізьке	<u>Погрібняк</u> <u>Микола</u> <u>Анатолійович</u> Єрмоєнко Олена Вікторівна	<u>Голова</u> Заступник	(0612) т/ф 24-68-65, т. 24- 61-86, 349-294 вул. 40 років Радянської України, 41, кім. 414, 417, м. Запоріжжя, інд. 69037
9	Івано- Франківське	Говорков Геннадій Олександрович	Голова	(0342) т/ф. 55-20-03, вул. Грушевського, 31, м. Івано-Франківськ, інд. 76004
10	Київське	Мішньов Леонід Юхимович	Голова	(044) т. 462-56-05, т/ф. 417-61-46 вул. Фрунзе, 4-а, м. Київ, інд. 04080
11	Кіровоградське	<u>Маслов</u> <u>Микола</u> <u>Альбертович</u> Шевченко Леонід Миколайович	<u>Голова</u> Заступник	(0522) т. 244-561, т/ф. 249- 485 вул. Луначарського, 20, м. Кіровоград, інд. 25006
12	Луганське	<u>Семенченко</u> <u>Валерій</u> <u>Миколайович</u> Новікова Світлана Іванівна	<u>Голова</u> Заступник	(0642) т. 52-55-93, т/ф. 52- 81-24, 52-24-38 вул. Кірова, 30, м. Луганськ, інд. 91019
13	Львівське	Кашуба Ярослав Миколайович	Голова	(0322) т. 76-17-99, 76-55- 43, 75-68-45, ф. 76-39-25 вул. Винниченка, 6, м. Львів, інд. 79008
14	Миколаївське	<u>Ветров Валерій</u> <u>Євгенович</u> Вдовиченко Лариса Юріївна	<u>Голова</u> Заступник	(0512) т. 35-12-62, 35-02- 54, т/ф. 47-24-15, вул. Адміральська, 20, кім. 174, м. Миколаїв, інд. 54027

15	Одеське	<u>Савчук Василь</u> <u>Володимирович</u> ч Ложніков Сергій Олександрович	<u>Голова</u> Заступник	(048) т/ф. 731-40-04, т.728-36-16, 728-34-24; (0482) т.259-246 вул. Канатна, 83, м. Одеса, інд. 65107
16	Полтавське	<u>Адамович</u> <u>Олена</u> <u>Євгенівна</u> Голубенко Роман Іванович	<u>Голова</u> Заступник	(0532) т. 56-92-99, 56-15- 01, т/ф 50-29-78 вул. Жовтнева, 45, кім. 204, м. Полтава, інд. 36014
17	Рівненське	<u>Тарасюк</u> <u>Микола</u> <u>Юрійович</u> Муранова Тетяна Павлівна	<u>Голова</u> Заступник	(0362) т. 22-21-14, т/ф. 26- 79-41, м.роб. (050) 375-44- 60 вул. Замкова, 22а , кім. 303, м. Рівне, інд. 33028
18	Сумське	<u>Терещенко</u> <u>Тетяна</u> <u>Леонтіївна</u> Смирнова Людмила Вікторівна	<u>Голова</u> Заступник	(0542) т 280-209, т/ф. 210- 315, т. 280-131 пл. Незалежності, 2, пов. 7, кім. 132, м. Суми, інд. 40030
19	Тернопільське	<u>Трубич Оксана</u> <u>Олександрівна</u> Парій Михайло Петрович	<u>Голова</u> Заступник	(0352) т/ф 522-461, вул. Грушевського, 8, м. Тернопіль, інд. 46021
20	Харківське	<u>Радченко</u> <u>Вікторія</u> <u>Вікторівна</u> Павленко Володимир Миколайович	<u>Голова</u> Заступник	(057) т. 700-44-80, т/ф 700- 44-81 пл. Свободи, 5, м. Харків, інд. 61022 (6 під'їзд, 4 поверх)
21	Херсонське	<u>Федорова</u> <u>Тетяна</u> <u>Семенівна</u> Вольський Юрій Іванович	<u>Голова</u> Заступник	(0552) т/ф. 225-126, т. 422- 865 пр-т. Ушакова, 47, кім. 435, м. Херсон, інд. 73000
22	Хмельницьке	<u>Довгалюк</u> <u>Микола</u> <u>Іванович</u> Чайка Світлана Сергіївна	<u>Голова</u> Заступник	(0382) т. 764-125, т/ф. 702- 859, вул. .Грушевського, 87/2, м. Хмельницький, інд. 29000

Представництва Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі

23	Черкаське	<u>Папуша</u> <u>Микола</u> <u>Григорович</u> Кавун Леонід Олексійович	<u>Голова</u> Заступник	(0472) т. 379-393, бул. Т. Шевченка, 242/1, кім. 701 - б, м. Черкаси, інд. 18002 моб. 067-597-82-50
24	Чернівецьке	<u>Каруценко</u> <u>Олександр</u> <u>Никифорович</u> Кокодей Олексій Іванович	<u>Голова</u> Заступник	(0372) т/ф. 550-827, т. 553-705 вул. Руська, 1, м. Чернівці, інд. 58010
25	Чернігівське	<u>Овсяник</u> <u>Микола</u> <u>Костянтинович</u> Зубок Володимир Миколайович	<u>Голова</u> Заступник	(0462) т/ф 65-15-85 вул. П'ятницька, 39, кім. 905, м. Чернігів, інд. 14000
26	м. Київ	<u>Апостолов</u> <u>Віталій</u> <u>Євгенійович</u> харьковщентко Юрій Євгенійович	<u>Голова</u> Заступник	(044) т.501-01-72 вул. Арсенальна, 9/11, кім. 410, м. Київ Інд. 01011
27	м. Севастополь	Кравчук Алла Петрівна	Голова	(0692) т/ф. 44-30-11, 44-13-57 пр-кт. Ген. Острякова, 17, м. Севастополь, інд. 99029